

پنجشنبه - ۲۲ کانون ثانی ۱۳۲۴

محرطام

MOUHIT
Illustration Hebdomadaire

مؤسسی: فائز صبری، عبیداه اسعد

مدیر و سر تحریری:

فائز صبری

اداره خانه سی:

یکی پوسته خانه آرقه سنده اسکی شیطیه سوقا غنده
۲ نومردلی دائرة مخصوصه در:

شرائط اشترا:

در ساداتده سنه لکی ۱۰۸، آتی آیللی
۵۴ غروشدر

آبونه بدلی بوجه پیشین استینا اولتور

نسخه سی: ۲ غروش

معاونین تحریری سی:

مکتومزک و جود طریقه افتخار ایندیکی مشاهیر
محروریندن مرکبدر

شرائط اشترا:

ولایاتده سنه لکی ۱۲۰، آتی آیللی ۶۰
غروشدر. ممالک اجنیه ایچون سنه لک ۲۶،
آتی آیللی ۱۴ فرانق در.

Directeur et rédacteur en chef:
FAIK SABRI BEY

Bureaux: Rue Eski Zapitié, près
la nouvelle poste No. 2
CONSTANTINOPLE

Prix: 2 Piastres

جلد: ۱

هر هفته پنجشنبه کونلری نشر اولتور سیلسی، ادبی، علمی، فلسفی رسملی غزنه در

نومرو: ۱۳

دولتو تحابلو جمید ائندی حضرتلری طرفندن ترسیم ایدیله رک دولتو تحابلو صلاح الدین ائندی حضرتلرینه اهدا ایدیان یاغلو بویا تابلودن بالخاصه غزنه من ایچون قویه ایدلشد

Le Portrait de S. A. Selaheddin Effendi d'après un tablag peint par S. A. Medjid Effendi et fait cadeau à S. A. Selaheddin Effendi

بولندیمز، سودیکمز، ارزو ایتدیکمز بر شی دکدی. فقط کلامک تأثیرات روحیه سی سامعینه یاریم ساعتی خوش بر زمان کچیرتدی، متلذذ اولدق، مستفید اولدق. ذوق و نشاطه قایلدی. . . . والحاصل سحر کلامه قایلدی. تأسیس و روابط حسیات نقطه مندین صانکه آره مزده بر تلمیز تلغرافی سیالات روحیه می واردی؛ بزی طرز کلامنه تابع قیلدی: کاه قلمیزک اینجه نقطه لرینه، درین یاره لرینه بر ضربه کلام ایله دوقوندی؛ متأثر اولدق. کاه صفحات قلیه مزک دقیق باراقلری برلس زمین روحوازیایاله آجدی، اونلردن برر نشیده عبرتغا اوقودی؛ متسلی اولدق.

بعضاً بیشتر اعتراض کلامی محیط بحک اوتهنه برهنه دوقوندردی، اطرافه جراه حنلر سریدی؛ بزی متنبه و آتی ایچون مستفید ایتدی. آره صرعه قان آغلانه حق صفحات مؤلفه حیالک یالانچی مضحکه لرینی تقریر و تصویر ایدرک بزی حسیاته تابع و مجبور خنده ایددی. والحاصل بزاونکه هم حس بولبورددق، اونکله کولیور، اونکله اغلیوردق. اگر موضوع بحث نه ایدی دیه بکا صورارسه کز؟ . . . تصویراته توافق ایتمه حک قیاسیه بر از صیقیه ردق:

— قونفرانس جناسیق اوزرینه ایدی. دییه حکم. فقط «بحث رنگین ایدی، طرز تصویر خوش، صورت بیان لطیف ایدی» سوزلری علاوه ایده حکم. ایشته اصل صنعت بوراده. بو نازک، دقیق صنعتک خردلری تشریح ایچون بو نقطه ده حق کلامی بن سلیم سری بکه ترک ایدیوروم. ظن ایدرم که سوزی قدر خوش و پارلاق اولان قلمیه، قارئین کرامک بو نقطه ده کی جستجوی حقایق مقد صدیقی تعلیم ایدر. بوجنده طرشدن یازیه جق فضله بر شی وار ایشه اوده کندیسنی تقدیر و تبریکدر.

بز سوزی یکدیگرمزه ویرمک ایچون بو قدر منصف اولمغه وکلای ملته بر نمونه ابراز ایتش اولمغه کامیاب بولنمش اولساق بيله هیئت وکلای تشکیل ایدن ذوات میاننده سحر کلامه بر نمونه کوسره بیلیمکه عدم موفقیتیه تلخکام بولیورز. اک معروف بر خطیب، اک ناطقه پرداز بر وزیر بولنقی اعتقادنی بسیلدیکمز تجربه دیده سالخور دکانک مناقشات کلامیه سی غزته ستونلرنده اوقودجیه آراتق:

«کرسی به دکل، عرشه چقیسه کده . . .»

مقدمه تقدیر کرانه (۱) سنی کرهأ نتیجه کدیرمکه انسان نفسنده مجبوریت کوریور. وکلای ملته اوایس، یوان ایضاحات تفصیلاتی دیکمکه و بعضاً سوق طبیعی ویا اضطراری ایله او یاولری القشلامه مجبور قالدقاری ایچون اونلره و جمله مزه آجیامق قابل اولمایور. دیمک بزده جدأ هر دلو مسالک صنعتده فقط رجال وار.

صفوت زیهی

فائق عالی — فانی تسلیل

ادبیات جدیده کتبخانه سنک سکز اون سنه اول قارئیرنه وعد ایتدیکی «فانی تسلیل» زمانک سیاسیاه منحصر قالان احتیاج مخصوصندن دولای لازم اولدینی قدر نظر دقتی جلب ایتمکمزین امال و نسیانه ترک اوله جق کبی کورونیور.

کنجکی نظر اعتباره الیرسه فکرته خالد ضیاه اقتدا ایدن نسل ادبی ایله آلان شکل و متونی تقرر و تأید ایتمه اولان نسل اخیر آره سنده بر خط رابطه خدمتی کورن فائق عالی فکر و حوس اعتباریه فکرندن وشه ایدن مقدمدر. بزده عبدالحق حامدک غالب، دده دن و یقتور هوغودن، شکیردن استفاده ایله بردرجه بالاترین کاله ایرشدردی رومانیزی مسلک مخصوص ایدین فائق عالی اوپله ظن ایدرم که او مستننا سهولت بیانیله، صنعتک او مشوار محتشم و مطمئنه بر ابرنهایت بومسلکه خاص اولان نقایص قربانی اوله جقدر. انسانی و حقیقی قالمه راضی اولیان کیمه لر قلب بشرده حریم و مشفق منزل و معکس بولماقدن قورقه لر یریدر «یرندن بر طایقی جبقارلدینی حاله، اینجده مخوف عمیق بر قارئانلقدن باشقه برشی کورلین اهرام مصر کی» رومانیزم ده تاریخ ادبیده صاحب لرینک هیولای سلطنتی احتوا ایدن بر برج مظلمدن عبارت قاله جقدر. قیرلده ساکت و ساکن هولرده، قولاقلرک ایفای وظیفه ایده مستندن دولای دودیمز حزن ایله، علی الاکثر، قبلریمز بی نصیب حس بر اقان روما. تنیک شاعرلری اوقودقدنصوکره دودیمز اذای مخصوص عینی جسنندر.

اثرلرنده بیلدرملره اوپتایان، شاهقه لر اوستنده آرام ایدن، دکرلری ساحلره چاربه رق اقلیمدن اقلیمه عاصفه لر کزدیرن فائق عالی، خصوصیتده انسانلرک بلکه اک مونس و اک طبعیسیدر. حتی اعتقاداتنک بيله فکری اولمقدن زیاده حسی اولدینی تأمین ایده بیلیم. عبدالحق حامدی یقیندن طانیانلر فصل اوشاعره، او آدم آره سنده هیچ بر مناسبت بولمازلرسه، بنم اصیل و ممتاز فقط بر برادر قدر یقین و قلبی طانییدیم فائق عالی ایله شاعر فائق عالی آره سنده

او درجه بر مناسبت یوقدر. زده زهر و مرارت شمیری، زهر و مرارت حیاته بکزمین نوحات و افعالات شمیری، روحنک عاصفه لرک شامش دکرلرندن کلن بر بایرون، زده بزم علی العاده صاف و ساکن بر ادمه بکزمین حامدمز، دیگر کوچوک حامدمز فائق عالی.

فائق عالی هنوز اون یاشنده ایکن شعر یازمغه یاشلامشدی. پک تیز انکشاف ایدن بو استعدادنده، مرآت عبر، میزان الادب نامنده اثرلر یازمش اولان پدری سعید یاشامرحومک تأثیر ارثیسی کورمک لازمدر. ایلیک تحصیلی دیاربکر رشده عسکره سنده در. بو مکتبدن اون یاشنده شهادتنامه آلدی. سنک کوچوککی استانبوله کله رک تحصیله دوام ایتمه مانع اولدینی ایچون مسقط رأسنده بر مدت ده قالمه مجبور

دولتو نجابتلو مجید افندی طرفندن ترسیم اولنان بر دیگر لولاقیه — اصلی دولتو نجابتلو یوسف غزالدین افندی حضرتلرینه اهدا ایدلشدر

اولدی . شاعرك بو ايلك دوره حياتك موقع
كذارى ، كرىيج وسياه طاشلارله ياتيش ، مقسى
و مظلم ديار بكر شهريدر . بوراده عصرلردنهرى
حككمفرما اولان بر صتمه بتون انسلانك جمله
عصبیهسى تارومار ايدهرك حددن افزون تخيلاتنه
كيت كیده دهاكنيش بر بول آچشدر . بلدهنك
شرق طرفسده دوت يش ديقهلق مالكدن
صوكره ، شاعرك زمان زمان عشق و حرارتله
بحث ايدهچكى او قديم و تاريخى دجه نهري
جريان ايدز . شهرلكاطر اقدمة روماليلر زمانندن
قاله ، بوكسك ومتين بر سور واردر . سوروك
داخلى نه قدر حزن انكيز نه قدر مقسى ايسه ،
ديشاريسى او قدر لطيف او قدر شاعرانهدر .
اورمان حاله كان ميوه اغاجلرى اوياي بويدن
بويه استبلا امتشدر . فائق عالى كې بر فطرت
ممتاز شاعرانه ايله دوغان چوجق ايجون بورامى
طبيعت ايله باش باشه امرار حيات ايتكمه نه قدر
مساعددز . كچه ساعت ايكي به اوچه طوغرو
شهرلك اوستندن دجهلدين طيران ايدن بخارلر ،
يواش يواش داغلدقدنسكره ، باشكزك اوستنده
اويله شفاف وعيق رما آجيلر ك ييلدزلرينك
كوزلككى ، بارلاقنى سزى ساتلرجه موقوف
حيوت ودقت راقعه كافيدر . هر شئي دوغوران
او امرار انكيز وحشى . قراكلك اعماقده
قاصر غلرله صاورولوب دوكون ييلدزلرك
يواش يواش روحى اوشون غريب قورقوسى
دويمنه باشلارسكر . بو تاثير فائق عالينك هنوز
اون طقوز يكرمى ياشنده بر چوجككن ثروت
فونده نشر ايتديكى «كهكشانه قارشى» منظومه
سنده موجوددر :

سن اى مادركه مرثى مستر حامد وياذى روح
بو موجودات يى بايانى توليد ايلدك بزده
سك اولادكم دوشش مكدز مضطرب مجروح
او آغوش مكوكيدن بو ظلمتگاه اميده .

فائق عالينك اكثرى اشعارنده بوكسك
مبشردن كان مبذول واهنگدار شالهلر كې او
ييتمز توكنمز نغمات علويه سيله اكلا ندغى
كبرياى سواوت احتشام نجوم ، دجهنك سبى
عدندن ، ليال زاهره سندن مفكره سته انطباع
ايتش پارچهلردر . كلدانلرك ، آتوريلرك ايجون
نجوم پرست اولديغنى آكلامق ايترسه كز ،

دجهنك بتون كذر كاھى اوستنده تا عرافه قدر
كيجهلرى ييلدزلرك ايقاد واشعال ايتديكى شهر
آيين مختشى ، بر دفعه سيرايديكز .

بو عبادتكه سهاويد
مظليله وجد جاويد
روح بر عابد مؤيددر .

عنى سبيله فائق عالى قاب بشردن زياده
كيجهلرك ييلدزلرك ، ساقربن شواحق جبالك
شاعرى اولمشدر :

دوكولور نفثه خياله
مختم بر نجوم استغراق
كيجهلردن نشانه آفاق

شهرلك شالنده و غربنده اوزاقليله
مايلشمش بر مسافه هواشيهنك آرقه سنده لجه ،
هانى وقرمهجه داغلى كوكاره قارشمش بر
يوكسكلكله امتدادايدز . ايشتموكى شاعرمزك
ايلك صفحه حياتك كذران اولديغى بلده ،
حوالىسى ، اويله اعتقاد ايدرمكه فائقك ايلوك
ايكى مرييسى ، دجهل منطقهسى و عبدالحق حامددر .
صورت تفكر و بيانى حامدن ، موضوع تفكر
و بيانى دجهل ديارندن آمشدر . دانما حيات
اعصار ايله قارشى قارشى به بولمى روحنك ،
ييتمش بر دوره مدنيت والسانيك مقرر خاطرا-
تنده پرورده اولمندن منبعث دكيدر ؟

بواقى حشته رسوم اولان بوكساراك
اوزاق كورولتودن آزاده بر مزازنده
وماهات و غروبك صبح رازنده
ياشار سكوتنى قهرم حيات اعصارك

اثرلرند شايان دقت باشقه هيچ بر تاثير
كورهمزسكز . اون طقوزنجى عصر اواخربنك

زمين بوش ، آسمان قاب و وجدان بوش
طوتوق ايتسم بر نقطه بوق پيش خسارنده

ديديرتن ، اميدسز ، فقط هر شئي ييقمقله
مغرور فلسفه سنى ، لك اينجه حس و خيالى
كورهميلان نفوذ نظرى ، لسان سيال و رقيقى
اونده بولامازسكز . او ، صحافى آره سنده بر
هواى عدم اسن كتابلر سياحتدن صوكره ،
سباي بوش ، سكاتى پرواز ايتش بولامشدر .
وبر حيات موهوم ايله محاط اولدرك ياشار :

فقط اى كاشات نورانى
بو فصل سر مبهم ومظلم
حاس وجامد نه وارده بر برينى
طائيسين آكلا سينده بن قالميم
حسه ادراكه روحه صاحبكن
حسه ادراكه روحه صاحب اولان
ازلى آشنامه بيكانه

بوى اى روح سرمدى نالان
بوى اى روح آسمان مسكن
بوى شايان اولان بيوكلككه ؟

صنعت آهنگنه هيچ بر نظير اولمايان
شاعرك نجه لك بيوك قصورى لسانك پك
از شفاف اولميسدر . تعريف ايتديكى شئي
تماماً وصول ايجون بعضاً بر قاچ دفعه او قومغه
مجبور اولورسكز . كنتيسنك بر موقفيت عد
ايتديكى بو كشاف و اغلاق ظن ايدرم اونى پك
چوق مضمر ايديور . اطرافسده ، فائقك
اشعارى ايجون دانما بو شكاتى ايتدم . بوكا
اصل سبب ايسه ، شاعرك ، كهلردن پك فضله
استغانه ايتسيدر . او افكار و حسندن زياده
كهلرينك ، صاحب و شاعريدر . سزاني بك
نصل ، يزانس ، اساطير ، قراليجه فلان كې
بعض كهلرلى تكرار ايله اصالت اسلوبى تايد
ايتك ايستره ، فائق عالى ده علويت لسانه ،
كبريا ، احتشام ، جلال ، عوالم ، سرمديت كې
بر طاقم كهلرله ، بر معنى شامل و عمومى
ويرر . برده فائق اوقوركن شاعرى كوزدن
غائب ايدهرك بر آدمه راست كلك ، يازيق كه
چوق دفعه نصيب اوليور .

ادبيات جديده نك بتون اتفاقات سياسيه يى
برانفعال حيات صورتنده آكلاتان بدبخت ،
مريض ، و بدبين روحى فائقده ده سرازاد ،
دها رهاكلردر . نسل جديدى زهرلك ،
قيرمق خصوصنده پك زياده اجراى سؤ تاثير
ايتديكى پك اشكار اولان بو خسته خانه ادبى
فائق دانما براميده باغلى قالان ، دانما ، «دوغانلر
حياته اولور ، اولنلر ماته دوغار » دين غريب
طرز تاتق خيالىيله آز چوق تعديل و تشجيع
ايتمشدر .

فائقده نظر حيرتله كورولرله جك شيلردن
برىه لسانك حس ايديلير درجده بر تكامله
تابع اولماسيدر . ايلك طائيديفغز شعرلرله
صوك شعرلر لسان اعتباريله هان هان بردر .

ایچنده کچه لردن ، ییلدیزلردن ، شفق لردن
بر تالام الحاق مظلمه دیولان کتانی قایمەدن
اول ، باشلری آلآن کولکدن چیقماش ،
مسکله کیری آلآن تعین ایتمه کوجوک ادبیات
محرلرینه ، فائقه قارشى درین بر حرمت پرورده
ایدیکز ، فقط بو یوله سلوک ایتیکز دیرم .
آرمزده چونکه بر دیو اوله رق دوغانلر یك
نادردر .

مدها صبحی

شعر

بر مکتوب پارچه سی

بو کون حیاتی تهید ایدق اله عشق
بر آز مساعده ایدی... و آندە یلوارده رق.
بر احتیاج صیانتله بن مان قوشدم
سنگ حمله که آه! ای رفقه روحم .
سنگ رقیق و نزه شفتک امین بن
زوالی روحه البت آجید دکی ؟ نەدن
قوزوم سورک اوکا سز یوله هب سکوت ایدیوره
بنم حرارت عشقله صانکه اکلننیور . .
بونون بر عمر شهاب ، بر شهاب شعر و غرام
اونک خیالی سومکه کچدی . . . صوکره تام
بر آز تقرب ایدوب بختیار اولورکن بن
چکنیدی ، قایدی ؛ دیک سومیور . . . اولاده نەدن
آک اوکجه اوله مساعد بولندی ؛ شدی بنی
هلاک ایدنده بودر آه! بوتون بولاقیدی .
قطط اگر بنی هیچ سومهش اولدن
بری برله سوبشسه سوله سینک هان
زوالی عشقه بر چاره خلاص آرام . . .
اونک سعادتی اوغرندن بن فدا اولهیم .
أوت، أوت اون بن بیله کز ناصل سومر
اونک ایچون اونى حتى فدا ایدر کچدم . . .
«خایر» ، «أوت» بونی برکهر سوله سین بیتیشر .
قطط سکوت ایدیور . . سوله یلک بر مدهشدر .
تصادفا بکا بر پارچه چی امید و بریور ،
امید، امیدسه سرایدر . . دیک که اکلنیور .
محبته ، آه محبت . . یا هب و یا هیچدر . .
پیارچه عشق اوله ماز سومه نجه ترک ایدیلیر .
برنجی مکتوبی البته کورمدیکر . . اوکا بن
«أوت» ، «خایر» دیکزه سوله یلک دیدمدی نەدن
جواب و برله دی ؟ ! البت برنجی مکتوبلر
جوابز قاله جقدر . . دکی قاعده وار (؟)
بش التی . . یلکده اون بش اون التی مکتوبه
جواب و برله یکه . . صوکره بنده فی پروا :
« یارین جواب آله مازسم امین اونک کولزم
غرامکده جان اتخار ایدر کچدم . . »
قیلقلی باصمه قایلر بر دیو یازنجه مان

جوابه نائل اولوردم دکی (! ؟) لکن بن
سکوت ایدنجه طیبی جواب یازلادی هیچ .
بو یوله اولدی فقط بن و آندە بر مزج ،
و جانکده آجی بر اضطراب ایچنده مان
شباب عمرمه کوسدم . غریب دکی ؟
— نەدن ؟

نەدنی ؟ نجهده بجهول قدر دیک بویه
یالان و باصمه قایلر اویبیور طبیعتسه .

جمال اوغلی : ۱۳۲۲

تخسین ناهید

تاریخ و فلسفه تاریخ حقنده

— دارالفنون طلبه عترتمنه —

— مابعد —

بر فردک اوداتی ایلایدینی حرکات ، میخانیک
بر صورتده تعریف واسباب حقیقیه سنه هر زمان
ربط ایدیله یورکن ناصل اولورده اعمال شخصیته یك
یكونی دیک اولان حادثات اجتماعی میخانیک بر
صورتده تریفه امکان بولونه یایر ؟ ایشته زمانه
قدر بر چوق حکماک فن و حکمت تاریخه قارشى
بیان ایدمه کله ری اعتراضات شدیدته اک قطعی ،
اک صریح دستوری بودر . حتی زمانه فیلسوفلردن
بر فرانسه ، (زنهویه) ، و دها بر چوق کیشلر بو
ادعاده اصرار ایده طورمشلردر . بناء علیه تاریخ
قاعده ویا قانونه ربط ایدیله یایر ، مجله وقوعاتند
دکدر ؟ پیمشلردر . فقط بو ادعا بر طراکم باطل وسقیم
افکار ایزه رینه مؤسسر . بونی اوزون اوزادی به
تحلیل ایتیم . یلکزر باطل اولان جهنری کوسترم .
اوله اعمال شخصیته یك ضروری واقتضائی اولموبه
ارادی اولماسی ادعاسی دوغرو دکدر پسقوولوی
علمی اعمال بشرکده معال بالا اعراض اولدینی وقطعی
اسباب قویه تابع بولوندینی اثبات ایدیور . ثانیاً :
اعمال شخصیته یك ارادی اولدینی فرض ایدله ییله
اونلرک محصله یك دیک اولان وقوعات اجتماعیته یك
ضروری واقتضائی اولدینی مبتدر . برده بوراده ،
یعنی تاریخ ساحه سنه اعمال شخصیته ایله اوغراشه
بهجنز . مکرکه بر شخصک وقوعات اجتماعیته
عوامل مؤثرندن اونق صورتله برحیث خصوصه
ومینه سی اوله ناپولیون کی ، سلیمان موسلی کی .
چونکه بوقیلدن اولان اعمال ؛ دائرمزدن خارجدر .
اونلرک محصله سنندن بحث ایده جکزر و ضروری اوله
سنگ اسبابی وقوانینی تتبع وضبط ایدمه کز بوقسه
افرادک علی الانفراد حرکات شخصیته سی حساب
وتقدیر ایتکه بوراده امکان اولدینی کی لزومده
قدر . بونی اعمال ایده یایر ؛ بو اهملزدن طولانی

تاریخ ، برعلم اولق حیثیتی ضایع ایتر . چونکه علومک
اک واسی ، اک قطعیتی اولان فن ماکنه دخی
ذراتک آری آری حرکات و تأثیراتی دکل ، اونلرک
برکته اوله رق ، محصله حرکاتی تتبع وحساب ایدره .
فرضا غاژاتک حرارته توتری و قوه الاستیقه لریک
تزیادی مطالعه ایدیلوبده بوحاده ده ثابت برنسبت
مطرده وارمی . بوقی آکلامق ایچون آری آری
هر ذرمک حرکتی و او فارغشلقده هانک ذره نکه
هانک ذره مقابله دوشدیکسی آری نجه دوشونمکه
حاجت بوقی ؛ نیتکه اکمه اکماده بوقی . یلکزر یایله جق
نی درجه حرارت ایله درجه توتر آراسته برنسبت
ثابته بولق و توترک هر ایک وجهه حد الفاه سی
تعین ایتکدر . مثلاً برده تاریخ ساحه سنه کک
داخلی ، کک خارجی بعض تأثیرات سیاسییه و اجتهاد
عیه نکه بر ملت افرادندن ملان و یا فلان نه کی
خصوصی بر تأثیری اوله جق آراشدیر مایه جکزی
چونکه تاریخ ؛ جماعتک وقعاتی تتبع ایدره دشمشده ؛
زید ویا عمروک دکل ؛ بناء علیه بوتون کتله اجتماعیته
او عوامک نه کی تأثیراتی اوله جقنی تتبع ایده جکزر
بونک ایچین ایسه عوامل مؤثره ایله محصله تأثیری
ضبط وقید ایدره ک بالقابله مطالعه و تتبع ایتک
حصول مقصد کفایت ایدره ایشته بو قدری یك
ممکن و کافیدر . لکن شو نقطه ده علم تاریخک
سوسیولوجیایه تماس ایتکده اولدینته دقت بیورلسنی
توصیه ایدرم .

مع مافیه تاریخک بر علم اوله ییله جکنی اثبات
ایچین ایک نقطه نظرندن دها بیان ملاحظه ایدره ک
اسکی اعظمه قوت و برمیایر . حادثات اجتماعیته یك
بحث اولونورکن بوقی وقوعات علم ، تتبع و تعین
ایدمه سر . بونلر ایچین میخانیک یوقدره دین اسکی
فکر لیلرک علک صورت تکاملی و صفحات ترقیتی
یاییلدیرلر ، یا اونودورلر .

بروقتر منافع الاعضا و تشریح فنی هنور علم
جینیئی حائر اوله ماشن ایکن حکمت طبیعییه ضلار
لندن ، کمپیا شارلا طائفندن هنوز ، قوروتوله ماشن
ایکن حادثات حیاتییه بر درجه به قدر تعریف خصوصه
صنده عین صورته اظهار عجز ایدلش وعین ادتالر
عین لسان افاده ایلر سورولش ایدی . بوقی
حادثه لری علوم قطعیه تتبع و حل ایدمه سر ؛ بونلر
باشقا جهنشدندر ، دلیلمده سی .

متهورانسکیز (هاروده) یك دوران دی کشف
ایغی ایله تشریح و فیزیولوژی عالنده آجیلان دور
ترق سایه سنده دها بر چوق کشیفات عمومی به
موقیعت حاصل اوله رق ، بر چوق شیلر تعریف
ایدیلدی

مثلاً کیکره ارتکاز ابدن غلظاتک صورت
حرکتلری حائر مکتومه مانیوله قانونلری تطبیق ایله
آکلامق ممکن اولدی . قلبه دوران دی تعریف
ایده ییلک ایچین طولومبارده اولدینی کی اختلاف
تضییک ناشلیجه سبب اولدینی کوستریلدی . هنم
کیفیتکده بعض شرائطه وقوع کایر بر ماماله
کیمیو یون باشقا بر شی اولادینی وفل هضک
تیجعه ده حکمت طبیعییه کی (اوزومز) دیبه معلوم
اولان کیفیته منجر اولدینی کوستریلدی . خلاصه